

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2012. május 9.

TÖRTÉNELEM

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

**NEMZETI ERŐFORRÁS
MINISZTERIUM**

Útmutató az írásbeli vizsgafeladatok javításához

A dolgozatot a vizsgázó által használt színűtől eltérő színű tollal javítsa az alábbiak szerint!

1. Jó válasz	✓
2. Hiány(osság)	√ [—]
3. Nem tartozik szorosan a megoldáshoz	[ ]
4. Felesleges, értékelhetetlen rész (áthúzás)	—————
5. Súlyos hiba, tartalmi tévedés (aláhúzás)	—————
6. Értelmetlen szöveg, logikai problémák (aláhúzás)	~~~~~
7. Nyelvhelyesség (aláhúzás)	.....
8. Durva helyesírási hiba (aláhúzás)	=====

(Durva helyesírási hiba:

- a mássalhangzók időtartamának hibás jelölése
- az összeolvadás, a hasonulás és a kiesés hibás írásmódja
- kis- és nagy kezdőbetű tévesztése (pl. Római Birodalom, Széchenyi, napóleoni, németország)
- igekötős igék hibás egybe-, illetve különírása
- tagadószó egybeírása
- az ly- j tévesztése)

A feladatok alatt található téglalapok közül a bal oldaliban a feladatra adható maximális pontszám van, a **jobb oldali téglalapba kell beírni a tanuló által elért összes/teljes pontszámot**.

A feladatok egyes részeinek megoldásáért járó **részpontszámokat** is írja a dolgozat(ok)ra!

Csak a megoldási útmutatóban megadott/megfogalmazott válaszlemeket fogadja el, és az egyes feladatoknál feltüntetett pontozás szerint értékeljen! A megadott válasz-
elemektől eltérést lehetővé tevő feladatokra, feladatelemekre (pl. indoklás) és feladattípusokra a részletes megoldási útmutatóban külön utalás található.

I. A rövid feladatok javítása, értékelése

Értékelési alapelv, hogy a javítókulcsban szereplő válaszlemeket kell jó válaszként elfogadni.

Pontozás

Jó válasz/válaszelem:	0,5 vagy 1 pont (a megoldókulcsban feltüntetettek szerint)
Rossz válasz:	0 pont
Hiányzó válasz:	0 pont

Azokra a feladatelemekre lehet 0,5 pontot adni, amelyeket a javítókulcs külön is megjelöl.

A megoldókulcsban megadott pontszám egy-egy eleme már tovább nem bontható.

Az egyes feladatrészek pontjainak összesítése során kapott pontszámot nem kell kerekíteni, lehet pl. 3,5 pont.

A több válaszelemből álló feladatok pontozása:

- ha 2 pont adható, és két válaszelemet vár el a feladat, akkor minden egyes hibátlan válaszelemért 1-1 pont adható;
- ha 1 pont adható, és két válaszelemet vár el a feladat, akkor minden egyes hibátlan válaszelemért 0,5-0,5 pont adható.

A nem zárt végű feladatoknál (az indoklásoknál, szövegértelmezéseknél stb.) minden olyan megoldás elfogadható, amely tartalmilag megegyezik a megoldási útmutatóban szereplő válasszal. (Ezért ezeknél a feladatoknál a megoldások „Pl.”-val kezdődnek.)

Azoknál a feladatoknál, ahol több válaszelem közül kell a jó megoldást kiválasztani (pl. igaz-hamis), ott az összes válaszelem aláhúzása, megjelölése esetén a válasz nem értékelhető. Ha egy feladat meghatározza az elem(ek) számát, és a vizsgázó ennél többet ír, akkor a beírás sorrendjében kell értékelni.

A megoldásokért az előírt maximális pontot meghaladó „jutalompont” nem adható.

Hibás vagy hiányzó válaszelemek miatt pontot levonni nem szabad.

Ha az egyszerű, rövid feladatok összpontszáma egész szám, akkor nincs teendő, ha törtszám, akkor a matematika szabályai szerint egész számra kell kerekíteni (pl. 23,5 pont kerekítve 24 pont).

A **kerettantervekben** szereplő személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők.

A megoldásban szereplő javítókulcstól csak **különösen indokolt esetben lehet eltérni**. Az eltérések okát a javítónak külön szöveges magyarázattal kell indokolnia.

II. A szöveges feladatok javítása, értékelése

1. A feladatválasztás

Összesen **három** feladat értékelhető:

- egy **egyetemes** történelemre vonatkozó **rövid** feladat,
- egy **magyar** történelemre vonatkozó **rövid** feladat,
- egy **magyar** történelemre vonatkozó **hosszú** feladat.

A két magyar történelemre vonatkozó feladatnak **különböző korszakokra** kell vonatkoznia.

A feladatok értékelése a tanulók **hibás feladatválasztása esetén**

Ha *három feladatot oldott meg* a tanuló, de helytelenül választott a korszakok, a feladattípus stb. vonatkozásában, akkor

- azt a feladatát (vagy feladatait) kell figyelmen kívül hagyni, amelyekben a legkevesebb pontot érte el, így az összpontszám kiszámításánál a legkisebb pontveszteség éri;
- azt az egy (kettő) feladatát kell figyelembe venni, amely(ek) megfelel(nek) a választási szempontoknak, és amely(ek)ben a legtöbb pontot szerezte.

Ha a tanuló *háromnál több feladatba is belekezd*, de nem jelöli egyértelműen választását, és a megoldások között van három olyan feladat, amelyik megfelel a választási szabályoknak, akkor a legkisebb sorszámú megoldott feladattól indulva, a jó választás szabályai alapján emelkedő számsorrendben kell a feladatokat értékelni (pl. 13., 15., 18. vagy 14., 15., 18.).

Ha a tanuló *háromnál több feladatba is belekezd*, de nincs három olyan feladata, amely megfelel a választási szempontoknak, akkor azokat a feladatait kell figyelembe venni, amely(ek) megfelel(nek) a választási szempontoknak, és amely(ek)ben a legtöbb pontot szerezte.

Ha a vizsgázó *mindegyik feladatba belekezd*, és nem jelzi egyértelműen választását, akkor a vizsgaleírásnak megfelelően a **13., 15., 20.** feladatok megoldását kell értékelni.

---

2. A feladatok értékelése

A feladatok **értékelésében** a következő szempontok a meghatározók:

- a) **feladatmegértés,**
- b) **követelményeknek** (kompetenciák, tartalmak) való megfelelés,
- c) **megszerkesztettség, nyelvhelyesség.**

A szöveges feladatok értékelése a **javítókulcs** felhasználásával történik, amely tartalmazza a konkrét értékelési szempontokat és a műveleteket, valamint a hozzájuk rendelhető tartalmakat.

a) Útmutató a feladatmegértés pontozásához:

A feladatmegértés kapcsán a következő szempontokat kell figyelembe venni.

- A feladat (téma, korszak) azonosítása: a diák a megadott problémáról, témáról, korszakról ír-e?
- A témataartás, a lényeg kiemelése: lényegre törően, a feladatban felvetett problémára koncentrálnak-e?
- Tartalmi mélység, kifejtettség: megállapításai és következtetései mennyire összetettek, illetve relevánsak-e a probléma szempontjából?
- A műveleti sokszínűség és eredményesség: használja-e a megfelelő forrásokat, és tud-e lényeges megállapításokat, következtetéseket tenni?

A feladatok konkrét értékelésénél az első lépés annak eldöntése, hogy a **feladatmegértés**re adható 4 vagy 8 pontból elért-e a vizsgázó legalább 1 pontot. Ha nem, akkor a feladat összpontszáma csak 0 pont lehet.

A problémamegoldó (rövid) feladatoknál

4 pont akkor adható, ha a vizsgázó a problémát teljes körűen megértette és helyesen értelmezte, a kifejtés arányos, logikus, lényegre törő. A források felhasználásával lényeges következtetéseket fogalmaz meg, a konkrét és az általános megállapítások aránya kiegyensúlyozott.

3 pont akkor adható, ha a vizsgázó a problémát teljes körűen megértette és helyesen értelmezte, de a kifejtés aránytalan vagy nem lényegre törő.

2 pont akkor adható, ha a probléma megoldását csak részben dolgozta ki, és használta a forrásokat, de nem tesz lényegi megállapításokat.

1 pont akkor adható, ha legalább egy olyan megállapítást tesz, amely alapján igazolható, hogy a problémát megértette, de a kifejtés túlnyomó része nem a probléma értelmezésére vagy megoldására irányul.

0 pont akkor adható, ha nem érti meg, illetve teljes mértékben félreérti a feladatot, nem használta a forrásokat, megállapításai nem a probléma értelmezésére irányulnak.

Az elemző (hosszú) feladatoknál

7-8 pont akkor adható, ha a vizsgázó a problémát teljes körűen megértette és helyesen értelmezte, a kifejtés arányos, logikus, lényegre törő. A források felhasználásával lényeges következtetéseket, megállapításokat fogalmaz meg, a konkrét és az általános megállapítások aránya kiegyensúlyozott.

4-6 pont akkor adható, ha a vizsgázó a problémát teljes körűen megértette és helyesen értelmezte, de a kifejtés aránytalan vagy nem lényegre törő.

2-3 pont akkor adható, ha a probléma megoldását csak részben dolgozta ki, és használta a forrásokat, de nem tesz lényegi megállapításokat.

1 pont akkor adható, ha legalább egy olyan megállapítást tesz, amely alapján igazolható, hogy a problémát megértette, de a kifejtés túlnyomó része nem a probléma értelmezésére vagy megoldására irányul.
----

0 pont akkor adható, ha nem érti meg, illetve teljes mértékben félreérti a feladatot, nem használja a forrásokat, megállapításai nem a probléma értelmezésére irányulnak.
----

b) A műveletek és a tartalmi elemek pontozása

A javítókulcsban az egyes kompetenciák (pl. idő- és térbeli tájékozódás, források használata) alkalmazásához kapcsolódó műveleteket „M”-mel, a hozzájuk rendelhető tartalmi elemeket pedig „T”-vel jelöltük.

Szoros összefüggés van természetesen a két értékelési szempont között, hiszen a **műveletek csak a konkrét tartalmakon keresztül értelmezhetők és értékelhetők**.

Egy művelethez a problémamegoldó (rövid) feladatok esetében egy-két tartalom kapcsolódik, míg az elemző feladatokban – különösképpen az eseményeket alakító tényezők feltárásánál – több, kettő-három tartalmi elem is rendelődik.

Ha a javítókulcsban egy művelethez csak egy tartalmi elem kapcsolódik, akkor a javításban a műveletek és a tartalmak **pontszámának is meg kell egyeznie**. (Például: rövid feladatok esetében a *Tájékozódás térben és időben*, a *Szaknyelv alkalmazása* és a *Források használata* szempontokra, illetve hosszú feladatok esetében a *Tájékozódás térben és időben* és a *Szaknyelv alkalmazása* szempontokra csak 0 vagy 2 vagy 4 pont adható.)

Ha a javítókulcsban egy művelethez több tartalmi elem kapcsolódik, akkor a köztük lévő szoros összefüggés miatt **bizonyos pontszámok nem adhatók** (például: rövid feladatoknál az *Eseményeket alakító tényezők feltárása* szempontra nem adható 1 és 4 pont, a hosszú feladatoknál a *Források használata* szempontra nem adható 1 és 5 pont, az *Eseményeket alakító tényezők feltárása* szempontra nem adható 1 és 6 pont).

Általános szabályként az egyes műveletek és az egyes tartalmak pontozásakor az alábbiakat kell érvényesíteni.

A „Műveletek” (M) pontozása

2 pont akkor adható, ha a hozzá tartozó, a vizsgázó által elért tartalmi pontszám magas (az elérhető maximális tartalmi pontszám több mint 50%-a).
----

1 pont akkor adható, ha a tartalmi pontszámokból a vizsgázó legalább 1 pontot elért, és a válasz nem tartalmaz durva hibát (téves adatot, megállapítást).
----

0 pont akkor adható, ha a vizsgázó a tartalmi elemekre nem szerzett pontot, és a válasza súlyos tévedést tartalmaz.

A tartalmi elemeknél szereplő példák (Pl.) azt jelzik, hogy mely tartalmak fogadhatók el jó válaszként. **A tartalmi válaszelemek általában két részből állnak:** idő- és térmeghatározás; általános és konkrét fogalomhasználat; felsorolás (rögzítés, bemutatás) és következtetés (megállapítás). Ez a pontozásnál azt jelenti, hogy ha csak az egyik elemet tartalmazza a válasz, akkor 1 pontot, ha mindkettőt, akkor 2 pontot lehet adni. Természetesen a tartalmi válaszelemeknél – különösképpen a felsorolásoknál és következtetésekénél – másfajta jó kombináció is elfogadható, mint amit a javítókulcs tartalmaz! A javítókulcsban néhány tartalmi elemnél a „vagy” szóval elválasztva több jó válaszlehetőség is szerepel, mindez nem zárja ki, hogy más jó tartalmi elemeket is elfogadjon az értékelő.

A „Tartalmi elemek” (T) pontozása

2 pont akkor adható, ha a válasz megfelelő mennyiségű helyes adatot tartalmaz, az elemzés jó színvonalon hivatkozik a forrásokra (szerzőre, szándékokra, körülményekre stb.), valamint többféle jellemző, tipikus okot, következményt fogalmaz meg, és/vagy említ az eseményekhez kapcsolódó történelmi személyiségeket.
----

1 pont akkor adható, ha kevés és nem lényeges, nem a legjellemzőbb adatot, következtetést, megállapítást tartalmaz az elemzés.
----

0 pont akkor adható, ha nincsenek adatok, összefüggések, vagy ha teljesen hibás megállapítások vannak a megoldásban.
----

c) A „Megszerkesztettség, nyelvhelyesség” pontozása**A problémamegoldó (rövid) feladatoknál**

2 pont akkor adható, ha a fogalmazás értelmes mondatokból álló, szerkesztett szöveg, melyben nincsenek durva helyesírási hibák.
----

1 pont akkor adható, ha több nyelvhelyességi és több durva helyesírási hiba van benne.
----

0 pont akkor adható, ha a megoldás csupán szavakból álló vázlat, nincsenek benne összefüggő mondatok.

Az elemző (hosszú) feladatoknál

7-8 pont akkor adható, ha a fogalmazás értelmes mondatokból álló, koherens, szerkesztett szöveg, felépítése logikus, arányosan igazodik a tartalmi kifejtéshez, megállapításai árnyaltak, több szempontúak, és nem tartalmaz nyelvtani vagy helyesírási hibát.

4-6 pont akkor adható, ha a szöveg értelmes mondatokból áll, de aránytalanul szerkesztett, vagy néhány megállapítása leegyszerűsített, egysíkú, kisebb nyelvhelyességi hibákat tartalmaz.

2-3 pont akkor adható, ha a szöveg értelmes mondatokból áll, de a szöveg rosszul szerkesztett, aránytalan, hiányos (pl. a bevezetés, tárgyalás, befejezés közül valamelyik hiányzik). A szöveg megállapításai leegyszerűsítettek, egysíkúak, nyelvhelyességi hibákat tartalmaznak.
----

1 pont akkor adható, ha a válasz mondatokból áll, de a mondatok között alig van (tartalmi vagy nyelvi) összefüggés, és súlyos nyelvhelyességi és helyesírási hibákat tartalmaz.
----

0 pont akkor adható, ha a válasz vázaltszerű, csupán szavakból áll.
----

3. A szöveges feladatok terjedelme

Fontos szövegalkotási kompetencia, hogy a vizsgázó a gondolatait az előre meghatározott terjedelem keretei között fejtse ki. Indokolt esetben a kipontozott helyen megkezdett gondolat a lap üres helyein befejezhető, és ez a válaszelem is értékelhető. Ez a rövid feladatoknál kb. 2-3 sort, hosszú feladatoknál kb. 4-5 sort jelent.

4. A szöveges feladatok értékelésének javasolt menete

1. Tanulmányozza át a feladatok javítókulcsait!
2. Tekintse át az értékelési szempontsor mintáját!
3. Ellenőrizze a vizsgázó feladatválasztásait!
4. Legalább kétszer olvassa el a tanuló dolgozatát!
5. A javítókulcs elemei szerint állapítsa meg az egyes szempontok szerint elért pontszámot!
6. Állapítsa meg az összpontszámot, és az osztószám **(2)** segítségével számítsa át vizsgaponttá!
7. A vizsgapontokat feladatonként **ne kerekítse!**
8. **Számítsa ki a három esszéfeladatban elért összesített vizsgapontszámot! Ha ez az összpontszám egész szám, akkor nincs teendő, ha törtszám, akkor a matematika szabályai szerint egész számra kell kerekíteni (pl. 23,5 pont kerekítve 24 pont).**

III. A feladatlap összpontszámának megállapítása

Adja össze az I. és a II. összetevőben elért pontszámokat!

Táblázatok a feladatok értékeléséhez, pontozásához

Rövid választ igénylő feladat

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	6	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	24	
	OSZTÓSZÁM 2	
Vizsgapont	12	

Hosszú választ igénylő feladat

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	8	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	10	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	42	
	OSZTÓSZÁM 2	
Vizsgapont	21	

I. EGYSZERŰ VÁLASZT IGÉNYLŐ, RÖVID FELADATOK
1. Világvallások (Elemenként 1 pont, összesen 3 pont.)

- a) keresztény(ség)
 b) (Názáreti) Jézus *vagy* (Jézus) Krisztus
 c) apostolok *vagy* tanítványok *vagy* a 12 apostol

2. Oszmán Birodalom (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

- a) szultán
 b) kalifa
 c) szpáhik
 d) janicsárok

3. Károly Róbert gazdaságpolitikája (Összesen 3 pont.)

- a) Pl.: élőállat (marha), bor, (feldolgozatlan nemes- és színes)fémek (arany, réz) *(Két jó elemet lehet elfogadni.)* (Elemenként 0,5 pont.)
 b) (csehországi) bányászok betelepítése *vagy* a nemesfémánya a földbirtokos nemesek tulajdonában marad *vagy* a földesurak megkapják a bányabér harmadát *(Két jó elemet lehet elfogadni. Más, tartalmilag helyes válasz is elfogadható.)* (Elemenként 0,5 pont.)
 c) bevezette a kapudót (1 pont)

4. Felvilágosodás (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

- a) D)
 b) E)
 c) B)
 d) A)

5. Rákóczi-szabadságharc (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

Esemény	A forrás betűjele
a)	B
b)	D
c)	C
d)	A

6. Ipari forradalom (Elemenként 0,5 pont, összesen 4 pont.)

A képek betűjele	A leírás betűjele	A találmányok sorszáma
a)	B)	5.
b)	D)	3.
c)	A)	2.
d)	C)	1.

7. A dualizmus ipara (Elemenként 0,5 pont, összesen 4 pont.)

	Ágazatok	Ipari központ/város
a)	Vas- és fémipar	Pl.: Salgótarján, Diósgyőr, Miskolc
b)	Élelmiszeripar	Pl.: Budapest, Kecskemét, Kalocsa, Szeged
c)	Textilipar	Pl.: Győr, Sopron
d)	Vegyipar	Pl.: Budapest, Léva, Komárom

8. Női emancipáció (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

Állítás	Igaz	Hamis
a)		X
b)	X	
c)	X	
d)		X

9. Magyarországi zsidóság (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

Időszak	Az esemény betűjele
a)	B
b)	X
c)	C
d)	A

10. 1950-es évek ipara (Összesen: 3 pont.)

a) Szovjetunió (1 pont)

b) A nők munkába állása *vagy* (a kollektivizálás hatására) a parasztság elvándorlása faluról *vagy* (az államosítás hatására) az önálló kisiparosok és kiskereskedők munkássá válása. *(A felsoroltak közül bármelyik kettő, illetve azokkal tartalmilag azonos válasz elfogadható.)*
(Elemenként 0,5 pont.)

c) B (1 pont)

11. A tömegkultúra (Elemenként 1 pont, összesen 3 pont.)

a) A

b) A városiasodás. *(Más, tartalmilag azonos válasz is elfogadható.)*c) Az új telekommunikációs eszközök gyorsan, sok emberhez juttatják el a tömegkultúra termékeit. *(Más, tartalmilag hasonló válasz is elfogadható.)***12. Mai magyar társadalom (Elemenként 0,5 pont, összesen 5 pont.)**

Kérdés	igen	nem	A paragrafus száma:
a)	X		10.
b)		X	1.
c)		X	7.
d)		X	4.
e)	X		20.

II. SZÖVEGES, KIFEJTENDŐ FELADATOK

13. Francia abszolutizmus

(rövid)

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladat-megértés	A vizsgázó alapvetően a francia abszolutizmus működését és rendszerét mutatja be. A válasz a forrás felhasználásával lényegi összefüggésekre utal (pl. a korlátlan hatalom, a gazdaság és a hadsereg közötti összefüggésekre).	0–4
Tájékozódás térben és időben	M: A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi. T: Pl. rögzíti, hogy XIV. Lajos francia király uralkodása a XVII—XVIII. századra tehető, és megemlíti, hogy Franciaország egész Európa kontinentális nagyhatalmává vált, <i>vagy</i> utal arra, hogy Versailles lett az uralkodói központ.	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	M: A vizsgázó helyesen használja az általános és a témával kapcsolatos történelmi fogalmakat. T: Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat pl. uralkodó, állam, hatalom, hadsereg, abszolutizmus, merkantilizmus.	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Források használata	M: A vizsgázó válaszába beépíti a forrásban található információkat, és egyszerű következtetéseket von le belőlük. T: Pl. rögzíti, hogy XIV. Lajos a korábbi gyakorlattal szemben szűkítette az államtitkárok hatáskörét, és megállapítja, hogy ezzel az államügyek intézését a maga kezében összpontosította.	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Eseményeket alakító tényezők feltárása	M: A vizsgázó bemutatja a francia abszolutizmus főbb jellemzőit és az abszolút monarchia működését. T: Pl.: meghatározza az abszolutizmus fogalmát (az uralkodó korlátlan hatalmára épülő kormányzati rendszer), és megállapítja annak valamely jellemzőjét (pl. rendi gyűlés mellőzése, megnövekedett uralkodói jövedelmek, hivatalnokszervezet). T: Pl.: rögzíti, hogy Lajos merkantilista gazdaságpolitikát vezetett be, és megnevezi annak valamely elemét (pl. hazai ipar védelme védővámokkal, nyersanyagkivitel megakadályozása, infrastruktúra fejlesztése, manufaktúrák alapítása) <i>vagy</i> rögzíti, hogy XIV. Lajos nagy létszámú hadsereget hozott létre, és említi ennek valamely jellemzőjét (pl. reguláris, hivatásos tisztek, egyenruha); <i>vagy</i> rögzíti, hogy XIV. Lajos jelentős összegeket költött az udvartartásra (pl. a versailles-i kastély felépítésére), és megállapítja, hogy ezzel az uralkodói hatalom korlátlan voltát igyekezett hangsúlyozni.	0–6 [nem adható: 1 és 4]
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		24
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		12

14. Náci ideológia (rövid)

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladat-megértés	A vizsgázó alapvetően a náci ideológia jellemzőiről ír. A válasz a forrás felhasználásával lényegi összefüggésekre utal. (Pl.: hogy a náci ideológia a német társadalom többségét mozgósította az 1930-as években, mert politikai egységet hirdetett, ellenségképet alkotott stb.).	0–4
Tájékozódás térben és időben	M: A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi. T: Válaszából kiderül, hogy a nemzeti szocializmus ideológiája az első világháború után kialakult új eszmei irányzat, <i>vagy</i> rögzíti, hogy a világgazdasági válság (1929-33) segítette elő Hitler hatalomra jutását, <i>vagy</i> rögzíti Hitler hatalomra jutásának évét (1933), és tisztában van vele, hogy Németországban alakult ki a náci ideológia.	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	M: A vizsgázó helyesen használja az általános és a témával kapcsolatos történelmi fogalmakat. T: Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat pl. fajelmélet, propaganda, antiszemitizmus, Führer-elv (vezérkultusz), nemzetiszocializmus (náci).	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Források használata	M: A vizsgázó válaszába beépíti a forrásban található információkat, és egyszerű következtetéseket von le belőlük. T: Pl.: bemutatja a forrás alapján a náci ideológia valamely jellemzőjét (pl. ellenségképet teremt, harcra buzdít), és megállapítja, milyen célt szolgált ez (pl. nemzeti öntudat erősítése, nagyhatalmi pozíció elérése).	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Eseményeket alakító tényezők feltárása	M: A vizsgázó bemutatja a náci ideológia legfontosabb jellemzőit, és feltárja, milyen eszközökkel érte el hatását. T: Pl.: rögzíti, hogy a náci ideológiát egyszerre jellemezte a nacionalizmus és a szociális helyzet javítására tett ígéret, és megállapítja, hogy ez Hitler hatalmi céljainak elérését szolgálta, <i>vagy</i> megnevezi a nemzeti és szociális demagógia valamely elemét (pl. munkásoknak munkát, parasztoknak földet, tőkéseknek a szakszervezetek korlátozását ígéri, illetve a békeszerződések revízióját, a német élettér kibővítését követeli). T: Pl.: rögzíti, hogy a náci ideológia központi gondolata volt a fajelmélet (a német felsőbbrendű faj) <i>vagy</i> fontos jellemzője volt az antiszemitizmus, és feltárja a propaganda működésének néhány jellemzőjét (modern technikai eszközök és módszerek alkalmazása, a meggyőzés verbális eszközeinek használata) <i>vagy</i> utal a zsidókkal szembeni fellépésre <i>vagy</i> említi a Mein Kampf szerepét az ideológia megalapozásában.	0–6 [nem adható: 1 és 4]
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		24
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		12

15. Magyarország XVIII. századi népessége (rövid)

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladat-megértés	A vizsgázó bemutatja Magyarország XVIII. századi népességének jellemző változásait. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggésekre utal (pl. a népesség gyors ütemű növekedése és az etnikai viszonyok megváltozása közötti kapcsolat).	0-4
Tájékozódás térben és időben	M: A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi. T: Pl. rögzíti a népesség mozgásának jellemző irányait, és utal arra, hogy Magyarország a XVIII. században a Habsburg Birodalom része volt <i>vagy</i> a Rákóczi-szabadságharc lezárultát követően békés időszak következett az ország történetében.	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	M: A vizsgázó helyesen használja az általános és a témával kapcsolatos történelmi fogalmakat. T: Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat pl. népesség, nemzetiség <i>vagy</i> népcsoport, betelepülés, betelepítés.	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Források használata	M: A vizsgázó beépíti válaszába a forrásokban található információkat, és egyszerű következtetéseket von le belőlük. T: Pl. rögzíti, hogy a XVIII. században Magyarország népessége több mint kétszeresére nőtt, és megállapítja, hogy a lakosság többsége nemzetiségi volt <i>vagy</i> a magyarok csak relatív többségben voltak.	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Eseményeket alakító tényezők feltárása	M: A vizsgázó bemutatja a népesség változásának fő jellemzőit, és megfogalmazza az okokat és következményeket. T: Pl. rögzíti, hogy a gyors ütemű népességnövekedés legfontosabb oka az öntevékeny betelepülés és szervezett betelepítés volt (utalhat a növekvő népszaporulatra is), és megállapítja, hogy az ország korábban ritkán lakottá vált területei újra benépesültek <i>vagy</i> feltárja a betelepítések valamely gazdasági, illetve politikai mozgatórugóját (adóalap növelése, németesítés, rekatolizáció, abszolutisztikus törekvések). T: Pl. felsorolja a Magyarországra települő legjelentősebb népcsoportokat, és feltárja betelepülésük valamely okát (a ritkán lakott alföldi területeken jobb megélhetési lehetőség, a betelepítetteknek átmeneti mentesség az adózás, katonáskodás alól stb.), <i>vagy</i> megállapítja, hogy a népcsoportok a belső vándorlásban is részt vettek.	0-6 [nem adható: 1 és 4]
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0-2
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		24
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		12

16. A tatárjárás következményei (hosszú)

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladat-megértés	<p>A vizsgázó alapvetően IV. Béla tatárjárást követő politikájának jellemzőit tárja fel.</p> <p>A válasz lényegre törően mutatja be a tatárjárás következményeit és a IV. Béla politikájában bekövetkezett változást.</p> <p>Az elemzés feltárja intézkedések hatásait, következményeit (pl. a várépítéshez és haderőszerzéshez kötött birtokadományozás növelte az ország védelmi helyzetét, de a XIII. század végére aláásta a királyi hatalmat).</p> <p>A vizsgázó válaszában felhasználja, értelmezi a forrásokat, azokból lényeges megállapításokat, következtetéseket fogalmaz meg.</p>	0–8
Tájékozódás térben és időben	<p>M: A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi.</p> <p>T: Pl. rögzíti IV. Béla uralkodásának (1235-70) és a tatárjárásnak (1241-42) az évszámait, és utal a téma valamely területi vonatkozására (várépítések és földrajzi viszonyok összefüggése vagy a népsűrűség, településszerkezet változásai, vagy a betelepítések térbeli vonatkozásai).</p>	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	<p>M: A vizsgázó helyesen használja az általános és a témával kapcsolatos történelmi fogalmakat.</p> <p>T: Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat pl. tatárjárás, népesség, vár, város, birtok, hatalom, (kiváltság)jogok, hospes, báró.</p>	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Források használata	<p>M: A vizsgázó beépíti válaszába a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük.</p> <p>T: Pl. rögzíti, hogy a tatárjárás jelentős pusztulást okozott az országban, és megállapítja a forrás alapján ennek valamely összetevőjét vagy következményét (népességszám csökkenése, települések elnéptelenedése, éhezés).</p> <p>T: Pl. rögzíti, hogy IV. Béla hospeseket telepített az országba, és megállapítja, hogy ezzel az elnéptelenedett területek benépesítése volt a célja.</p> <p>T: Pl. rögzíti, hogy IV. Béla megerősítette (és kiszélesítette) a szerviensek kiváltságait, és megállapítja, hogy ezzel védte őket a jogtalanságoktól vagy megszilárdította helyzetüket.</p>	0-8 [nem adható: 1 és 5]
Eseményeket alakító tényezők feltárása	<p>M: A vizsgázó bemutatja IV. Béla intézkedéseit, és feltárja milyen változásokat eredményeztek ezek a társadalmi és gazdasági viszonyokban, vagy a politikai életben.</p> <p>T: Pl. rögzíti, hogy IV. Béla birtokokat adományozott, de ezt feltételhez kötötte (várépítés), és megállapítja, hogy ezzel az ország védelmi képességeit kívánta javítani vagy ez gyökeres változást jelentett a tatárjárás előtti politikájához képest.</p> <p>T: Pl. rögzíti, hogy a birtokadományozások és várépítések következtében megerősödött a bárói hatalom, és megállapítja, hogy ez a királyi hatalom gyengüléséhez vezetett vagy ezt próbálta IV. Béla ellensúlyozni a szerviensek helyzetének megszilárdításával.</p> <p>T: Pl. rögzíti, hogy IV. Béla egyes településeknek kiváltságokat adományozott, és megállapítja, hogy ezzel hozzájárult a városfejlődés megindulásához; vagy rögzíti, hogy IV. Béla letelepítette az</p>	0-10 [nem adható: 1 és 6]

	országban a kunokat, és megállapítja, hogy a kunok fontos szerepet töltek be a király seregében. T: Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja elemzését.	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A vizsgázó fogalmazása mondatokból áll, a mondatok világosak és egyértelműek. Az elemzés szerkesztett szöveg, a tartalom logikus kifejtését szolgálja. A vizsgázó megállapításai árnyalt elemző készségről tanúskodnak. A szöveg nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibákat.	0–8
A feladatban elérhető összpontszám		42
Elérhető vizsgapontszám		21

17. Széchenyi a reformkorban (rövid)

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó Széchenyi Istvánnak a gazdaság átalakítására vonatkozó elképzeléseit mutatja be. A válasz lényegi összefüggésekre utal (pl. Széchenyi javaslatai a modernizációt, a kapitalista átalakulást szolgálták).	0–4
Tájékozódás térben és időben	M: A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi. T: Megállapítja, hogy Széchenyi javaslatait nagyrészt az 1830-as években fogalmazta meg először, és rögzíti a téma valamely földrajzi vonatkozását (pl. Magyarország a Habsburg Birodalom része volt, <i>vagy</i> gazdasági fejlettsége elmaradt Nyugat-Európától, <i>vagy</i> Széchenyit angliai utazásai ébresztették rá a változások szükségességére).	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	M: A vizsgázó helyesen használja az általános és a témával kapcsolatos történelmi fogalmakat. T: Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. kereskedelem, hitel, ősiség, közteherviselés).	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Források használata	M: A vizsgázó válaszába beépíti a forrásban található információkat, és egyszerű következtetéseket von le belőlük. T: Pl. rögzíti a forrásban megjelenő gazdasági javaslatokat (közteherviselés, infrastruktúra fejlesztése, szabadkereskedelem biztosítása), és megállapítja, hogy ezek célja a gazdaság fellendítése volt <i>vagy</i> megmagyarázza a javaslatok közti összefüggéseket.	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Eseményeket alakító tényezők feltárása	M: A vizsgázó Széchenyi elképzeléseit ismerteti, és rámutat ezek jelentőségére. T: Pl. rögzíti Széchenyinek valamely, a forrásban nem szereplő gazdasági javaslatát (pl. ősiség eltörlése – hitel biztosítása, robot eltörlése – bérmunka feltételeinek megteremtése), és megállapítja, hogy ezek a kapitalista átalakulást (<i>vagy</i> a modernizációt <i>vagy</i> Magyarország elmaradottságának csökkentését) célozták <i>vagy</i> maguk után vonták a társadalom polgári átalakulását. T: Pl. rögzíti, hogy Széchenyi különböző műveiben fejtette ki álláspontját <i>vagy</i> utal gazdasági vonatkozású gyakorlati tevékenységére <i>vagy</i> utal Kossuthtal folytatott vitáinak gazdasági elemeire, és megállapítja, hogy Széchenyi reformprogramjának	0–6 [nem adható: 1 és 4]

	középpontjában a gazdaság átalakítása állt <i>vagy</i> hogy elsősorban az arisztokrácia támogatását igyekezett megszerezni <i>vagy</i> hogy Széchenyi kerülni akarta a konfrontációt az udvarral.	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibákat.	0–2
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		24
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		12

18. Budapest a századfordulón**(hosszú)**

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően Budapest XIX-XX. századfordulós viszonyait mutatja be. A válasz lényegre törően mutatja be a város gazdasági fejlődését, az országban betöltött gazdasági szerepét. Az elemzés feltárja a Budapest népességének szerkezetében és nagyságában bekövetkező változásokat. A vizsgázó válaszában felhasználja, értelmezi a forrásokat, azokból lényeges megállapításokat, következtetéseket von le.	0-8
Tájékozódás térben, időben	M: A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi. T: Pl. rögzíti, hogy a tárgyalt időszak a dualizmus korának (1867-1918) része, vagy a második ipari forradalom időszakába esik, vagy említi a millennium évét (1896), és átlátja a fejlődés térbeli összefüggéseit (Budapest centrum szerepe, közlekedési, kereskedelmi jelentősége).	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	M: A vizsgázó helyesen használja az általános és a témával kapcsolatos történelmi fogalmakat. T: Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. közlekedés, kereskedelem, ipar, fejlődés, társadalom, népesség, millennium, asszimiláció.	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Források használata	M: A vizsgázó válaszába beépíti a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük. T: Pl.: rögzíti, hogy a bejegyzett cégek száma a korszakban jelentősen nőtt, és tesz egy lényegi megállapítást az adatokkal kapcsolatban (pl. többségben voltak az egyéni cégek, a leggyorsabb ütemben a részvénytársaságok száma nőtt, jelentős volt az állami beruházás). T: Pl.: rögzíti, hogy a kormányzat a maga eszközeivel elősegítette a fejlődést, és megállapítja, hogy ezzel erősítette Budapest központi szerepét, <i>vagy</i> kihasználta annak kedvező fekvését (dunai hajózás). T: Pl.: rögzít egy lényeges változást a társadalom szerkezetére vonatkozóan (pl. az iparból, kereskedelemről élők arányának növekedése, <i>vagy</i> a mezőgazdaságból élők arányának csökkenése), és rávilágít a gazdasági fejlődéssel való szoros kapcsolatára (iparosodás).	0-8 [nem adható: 1 és 5]

Eseményeket alakító tényezők	<p>M: A vizsgázó bemutatja Budapest fejlődésének összetevőit, és elemzi a fejlődés belső összefüggéseit, következményeit.</p> <p>T: Pl.: rögzíti, hogy gyorsan fejlődött Budapest ipara és kereskedelme, <i>vagy</i> Budapest pénzügyi központtá vált, és megállapítja, hogy ez jelentős részben az ipari forradalom következménye volt.</p> <p>T: Pl.: rögzíti Budapest területi fejlődésének egy lényegi elemét (területi növekedés, építkezések, elkülönülő negyedek kialakulása), és megállapítja, hogy Budapest világvárossá vált, <i>vagy</i> utal a millenniumi ünnepek jelentőségére.</p> <p>T: Pl.: rögzíti, hogy Budapest népessége jelentősen nőtt, és megállapítja, hogy sokan áramlottak vidékről a fővárosba, <i>vagy</i> jelentős volt az asszimiláció; <i>vagy</i> rögzíti, hogy Budapest nemcsak gazdasági, hanem igazgatási és kulturális centrum lett, és feltárja ennek politikai hátterét (pl. Budapest egyesítése, a kiegyezés következtében birodalmi fővárossá vált).</p> <p>T: Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival alátámasztja, kiegészíti elemzését.</p>	0-10 [nem adható: 1 és 6]
Megszerkesztettség, nyelv-helyesség	<p>A vizsgázó fogalmazása mondatokból áll, a mondatok világosak és egyértelműek.</p> <p>Az elemzés szerkesztett szöveg, a tartalom logikus kifejtését szolgálja.</p> <p>A vizsgázó megállapításai árnyalt elemzőkészségről tanúskodnak.</p> <p>A szöveg nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibákat.</p>	0-8
A FELDATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		42
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		21

19. Magyar külpolitika a két világháború között**(rövid)**

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladat-megértés	<p>A vizsgázó alapvetően a területi revízióra vonatkozó törekvéseket mutatja be.</p> <p>A válasz a forrás felhasználásával lényegi összefüggésekre utal (pl. a revíziós törekvések határozták meg a külpolitikát).</p>	0-4
Tájékozódás térben és időben	<p>M: A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi.</p> <p>T: Pl. rögzíti a trianoni béke időpontját (1920. június. 4.), és utal a trianoni béke területi vonatkozásaira, <i>vagy</i> a kisantant elszigetelő szerepére.</p>	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	<p>M: A vizsgázó helyesen használja az általános és a témával kapcsolatos történelmi fogalmakat.</p> <p>T: Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. békeszerződés, külpolitika, kisantant, revízió.</p>	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Források használata	<p>M: A vizsgázó válaszába beépíti a forrásban található információkat, és egyszerű következtetéseket von le belőlük.</p> <p>T: Rögzíti, hogy a magyar kormány igazságtalannak tartotta a trianoni béke rendelkezéseit, és megállapítja, hogy el akarta érni a békeszerződés felülvizsgálatát <i>vagy</i> Bethlen csak a sikeres konszolidáció után (a húszas évek végén) fogalmazta meg nyíltan a revíziós igényeket.</p>	0-4 [nem adható: 1 és 3]

Eseményeket alakító tényezők feltárása	<p>M: A vizsgázó bemutatja a revíziós törekvéseket, és rámutat jelentőségükre, hatásaikra.</p> <p>T: Pl. rögzíti, hogy a trianoni béke revíziójának igénye meghatározta a külpolitikai lépéseket, és megállapítja, hogy a kormány lépéseket tett az ország elszigeteltségének felszámolására (említheti a Népszövetségbe való belépést, az Olaszországhoz való közeledést).</p> <p>T: Pl. rögzíti, hogy a trianoni békeszerződés felülvizsgálatát a társadalom többsége is elvárta, és példákat hoz a revíziós gondolatnak a mindennapi életben való megjelenésére; <i>vagy</i> rögzíti, hogy a nemzetközi környezet nem kedvezett a revíziós törekvésnek, és megmagyarázza ezt (utal a kisantant szerepére vagy a nagyhatalmak álláspontjára).</p>	0–6 [nem adható: 1 és 4]
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0-2
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		24
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		12

20. 1956-os forradalom és szabadságharc**(hosszú)**

Szempontok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	<p>A vizsgázó alapvetően az 1956-os forradalom kirobbanásának körülményeit mutatja be.</p> <p>A válasz lényegre törően mutatja be az 1956. október 23-án történt legfontosabb eseményeket.</p> <p>Az elemzés feltárja a forradalom kirobbanásának fő okait.</p> <p>A vizsgázó válaszában felhasználja és értelmezi a forrásokat, azokból lényeges megállapításokat, következtetéseket fogalmaz meg.</p>	0–8
Tájékozódás térben és időben	<p>M: A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi.</p> <p>T: Rögzíti, hogy a forradalom 1956. október 23-án robbant ki, és tisztában van a térbeli sajátosságokkal (pl. Magyarország a szovjet tömb része, <i>vagy</i> szovjet megszállás alatt álló ország volt).</p>	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	<p>M: A vizsgázó helyesen használja az általános és a témával kapcsolatos történelmi fogalmakat.</p> <p>T: Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. forradalom, tüntetés, egyetemisták, (had)sereg, demokratikus jogok, pártállam, függetlenség.</p>	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Források használata	<p>M: A vizsgázó beépíti a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük.</p> <p>T: Pl.: rögzíti az egyetemisták néhány fontos követelését, és megállapítja, hogy a forradalom kirobbanásának szociális és politikai okai egyaránt voltak (alacsony életszínvonal, demokratikus jogok hiánya, nemzeti függetlenség hiánya).</p> <p>T: Pl.: rögzíti, hogy a tömeg ledöntötte a Rákosi-rendszer szimbólumának tekintett Sztálin-szobrot, és megállapítja, hogy ez az elnyomó rendszer, illetve a szovjet befolyás elleni tiltakozás kifejeződése volt.</p> <p>T: Pl. rögzíti, hogy Gerő Ernő rádióbeszédében ítélte el a megmozdulásokat, és tesz egy lényegi megállapítást a beszéddel kapcsolatban (a szovjet–magyar egyenjogúságra vonatkozó állítás hamis volt, a beszéd csak tovább szította az indulatokat stb.).</p>	0-8 [nem adható: 1 és 5]

Eseményeket alakító tényezők feltárása	<p>M: A vizsgázó bemutatja a forradalom kirobbanásának körülményeit, és rámutat az események okaira, következményeire vagy jelentőségére.</p> <p>T: Pl.: rögzíti, hogy a forradalom békés tüntetéssel kezdődött, és tesz egy lényegi megállapítást a tüntetéssel kapcsolatban (az egyetemisták kezdeményezték, jelentős tömeg, igen eltérő társadalmi helyzetű és politikai nézeteket képviselő csoportok, szolidaritás a lengyelekkel stb.).</p> <p>T: Pl.: rögzíti, hogy sor került a Rádió ostromára, és tesz egy lényegi megállapítást ezzel kapcsolatban (a tüntetők be akarták olvasatni követeléseiket, megkezdődött a fegyveres harc stb.)</p> <p>T: Pl.: rögzíti, hogy Nagy Imre beszédet mondott a Parlament előtt összegyűlt tömegnek, és tesz egy lényegi megállapítást Nagy Imre személyével vagy beszédével kapcsolatban (az ő miniszterelnöki kinevezését követelték a tüntetők, beszéde csalódást keltett stb.).</p> <p>T: Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja az elemzést.</p>	0-10 [nem adható: 1 és 6]
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<p>A vizsgázó fogalmazása mondatokból áll, a mondatok világosak és egyértelműek</p> <p>Az elemzés szerkesztett szöveg, a tartalom logikus kifejtését szolgálja.</p> <p>A vizsgázó megállapításai árnyalt elemzőkészségről tanúskodnak.</p> <p>A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.</p>	0-8
A feladatban elérhető összpontszám		42
Elérhető vizsgapontszám		21